בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ"ק מו"ר
הָרַה"צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט"א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב - עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן קע"ח | פָּרָשַׁת לֶךְ לְךָ תשפ"ח

'שְׁבִירַת צַלַּחַת'

מֶה בָּאָה לְלַמֵּד?...

* * *

פַּעַם יָשַׁבְנוּ בְּצִלּוֹ שֶׁל מו"ר שְׁלִיט"א בְּעֵת שִׂמְחַת סְגִירַת שִׁדּוּךְ לְמַזַּל־טוֹב [שִׂמְחַת 'תְּנָאִים'], וְשָׁאַל סָב הַמִּשְׁפָּחָה אֶת מו"ר שְׁלִיט"א, מָה הָעִנְיָן שֶׁנּוֹהֲגִין לִשְׁבֹּר צַלַּחַת שֶׁל חֶרֶס בְּעֵת שִׂמְחַת הִתְקַשְּׁרוּת הַשִּׁדּוּךְ?

וְעָנָה וְאָמַר מו"ר שְׁלִיט"א, דְּהִנֵּה רַבֵּנוּ זַ"ל מַסְבִּיר בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ אֶת הָעִנְיָן הַזֶּה - לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָנִים ס', רס"ה, וְחֵלֶק ב', סִימָן צ', וְנַעֲסֹק בַּגִּלּוּי שֶׁמְּגַלֶּה רַבֵּנוּ בְּתוֹרָה רס"ה, אוֹמֵר רַבֵּנוּ (מו"ר שְׁלִיט"א חָזַר עַל תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּתוֹרָה זוֹ): **'טַעַם עַל שְׁבִירַת כְּלִי חֶרֶס בִּשְׁעַת הִתְקַשְּׁרוּת הַשִּׁדּוּךְ, כִּי אֵלּוּ נְשָׁמוֹת שֶׁל הַזִּוּוּג הֵם לְמַעְלָה אֶחָד** (עֵין זֹהַר לֶךְ לְךָ פ"ה:), **אַךְ לְמַטָּה הַהִתְקַשְּׁרוּת וְהַהִתְאַחֲדוּת שֶׁלָּהֶם הוּא בְּהֶעְלֵם, כִּי אֵין יוֹדְעִין מֵהִתְאַחֲדוּת שֶׁלָּהֶם עַד הַשִּׁדּוּךְ, וְאָזַי נִתְגַּלֶּה הַהִתְקַשְּׁרוּת שֶׁלָּהֶם שֶׁהָיָה עַד עַתָּה בְּהֶעְלֵם, אַךְ זֶה הַהִתְגַּלּוּת שֶׁל הַהִתְקַשְּׁרוּת שֶׁנִּתְגַּלָּה בְּעֵת הַתְּנָאִים הוּא בְּבְחִינַת: "וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב"** (יְחֶזְקֵאל א). **כִּי בִּשְׁעַת הַשִּׁדּוּךְ נִתְגַּלָּה הַהִתְקַשְּׁרוּת, וְתֵכֶף וּמִיָּד נִתְעַלֵּם, כִּי אַחַר כָּךְ נִתְפָּרְדִין וְנִתְרָחְקִין, כִּי עֲדַיִן הִיא אֲסוּרָה עָלָיו עַד הַחֻפָּה, נִמְצָא שֶׁבִּשְׁעַת הַשִּׁדּוּךְ נִתְגַּלָּה אוֹר הָאַחְדוּת שֶׁלָּהֶם שֶׁהָיָה עַד עַתָּה בְּהֶעְלֵם, וְתֵכֶף וּמִיָּד נִתְעַלֵּם כַּנַ"ל, בִּבְחִינַת 'וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב' כַּנַ"ל, וּבִשְׁבִיל זֶה שׁוֹבְרִין כְּלִי חֶרֶס בִּשְׁעַת הִתְקַשְּׁרוּת הַשִּׁדּוּךְ, כִּי כְּתִיב** (שָׁם): **"וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק", פֵּרוּשׁ כְּאוֹר הַיּוֹצֵא מִן הַחַרְסִין, דְּהַיְנוּ הַנִּיצוֹץ שֶׁיּוֹצֵא בִּשְׁעָה שֶׁשּׁוֹבְרִין כְּלִי חֶרֶס שֶׁהוּא רַק לְפִי שָׁעָה, וְעַל כֵּן בִּשְׁעַת הִתְקַשְּׁרוּת הַשִּׁדּוּךְ שֶׁאָז אוֹר הָאַחְדוּת שֶׁלָּהֶם נִתְגַּלָּה בִּבְחִינַת רָצוֹא וָשׁוֹב כַּנַ"ל, עַל כֵּן שׁוֹבְרִין כְּלִי חֶרֶס, זֶה מְרַמֵּז עַל סוֹד 'וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב' כְּמַרְאֵה הַבָּזָק כַּנַ"ל'.**

הַיּוֹצֵא מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁהַטַּעַם לִשְׁבִירַת כְּלִי הַחֶרֶס בְּעֵת הִתְקַשְּׁרוּת הַשִּׁדּוּךְ, כִּי בְּעֵת שֶׁשּׁוֹבְרִים אֶת כְּלִי הַחֶרֶס - יוֹצֵא נִיצוֹץ שֶׁל אֵשׁ, וְזֶה מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה עַתָּה - בְּעֵת הִתְאַחֲדוּת נִשְׁמוֹת הֶחָתָן וְהַכַּלָּה, שֶׁעַתָּה זָכוּ לִמְצֹא אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְיוֹצֵא 'נִיצוֹץ שֶׁל אֵשׁ' שֶׁהוּא אוֹר הָאַחְדוּת שֶׁבֵּינֵיהֶם, אֲבָל עֲדַיִן זֶה לֹא נִשְׁאַר אֶצְלָם בְּדֶרֶךְ קֶבַע, כִּי עַד הַחֲתֻנָּה הִיא אֲסוּרָה עָלָיו, וְעַל־כֵּן הַנִּיצוֹץ הַזֶּה הוּא זְמַנִּי, וּכְשֶׁיִּזְכּוּ לְהִתְחַתֵּן וּלְהָקִים בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל - תְּהֵא לָהֶבָה אֲמִתִּית שֶׁל אֵשׁ דִּקְדֻשָּׁה בַּעֲשִׂית רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

וּבְאֹר מו"ר שְׁלִיט"א, שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר בְּדֶרֶךְ לְמוּד שֶׁל הִתְחַזְּקוּת בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל אֵלּוּ, דְּהִנֵּה רַבֵּנוּ זַ"ל מֵבִיא בְּשֵׁם הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁנִּשְׁמוֹת הֶחָתָן וְהַכַּלָּה הֵם בְּעֶצֶם נְשָׁמָה אַחַת, כִּי (סוֹטָה ב.) 'אַרְבָּעִים יוֹם קוֹדֶם יְצִירַת הַוָּלָד בַּת־קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמֶרֶת בַּת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי'; כִּי זִוּוּגוֹ שֶׁל אָדָם מוּכָן עוֹד קֹדֶם לֵידָתוֹ, וְנִשְׁמָתוֹ הִיא אַחַת עִם נִשְׁמַת בַּת־זוּגוֹ, וְרַק כְּשֶׁבָּאִים לָזֶה הָעוֹלָם - הוּא נוֹלָד לְמִשְׁפָּחָה אַחַת, וְהִיא נוֹלֶדֶת

לְמִשְׁפָּחָה שְׁנִיָּה, וְהֵם מַפְרִדִים אֶחָד מֵהַשֵּׁנִי עֲדֵי זוֹכִין לְהִתְאַחֵד מֵחָדָשׁ, אֲבָל בְּעֶצֶם הֵם שְׁנֵי חֲלָקִים שֶׁל נְשָׁמָה אַחַת!

וְהִנֵּה, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ מִי זוֹ בַּת־זוּגוֹ, וְכֵן הִיא לֹא יוֹדַעַת מִי הוּא בֶּן־זוּגָהּ, אֲזַי הֵם בִּבְחִינַת גָּלוּת, וּמִסְתּוֹבְבִים מִתּוֹךְ קְשֵׁי גָּדוֹל, וְעַד שֶׁזּוֹכִים לְהִתְאַחֵד יַחְדָּיו - זֶה לֹא כְּלֹ־כָּךְ בְּקַלּוּת, וְזֶה קָשֶׁה כִּקְרִיעַת יַם סוּף (סוֹטָה שָׁם), וּכְשֶׁזּוֹכִים לָזֶה - אָז יוֹצֵא הַנִּיצוֹץ שֶׁל הַקֶּשֶׁר שֶׁבֵּינֵיהֶם, כִּי עַתָּה שְׁתֵּי הַנְּשָׁמוֹת הִתְאַחֲדוּ יַחְדָּיו, וּמְאַחֲלִים לָהֶם שֶׁיִּזְכּוּ לַחֲזֹר לְאוֹתוֹ עִנְיָן שֶׁהָיוּ בּוֹ - נְשָׁמָה אַחַת, שֶׁזֶּה פֵּרוּשׁ הַבְּרָכָה שֶׁמְּבָרְכִין בְּ׳שֶׁבַע בְּרָכוֹת׳: **״שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים הָאֲהוּבִים כְּשַׂמֵּחֲךָ יְצִירְךָ בְּגַן־עֵדֶן מִקֶּדֶם״** - שֶׁיִּזְכּוּ לְשַׂמֵּחַ יַחְדָּיו כְּמוֹ **״בְּגַן־עֵדֶן מִקֶּדֶם״**, בְּעֵת שֶׁהָיוּ נְשָׁמָה אַחַת קֹדֶם שֶׁיֻּרְדוּ לָזֶה הָעוֹלָם.

אַךְ כָּאָמוּר, עַד שֶׁזּוֹכִים לָזֶה - לוֹקֵחַ זְמַן, וּצְרִיכִים לֶאֱזוֹר הִתְחַזְּקוּת רַבָּה כְּדֵי לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְאַף שֶׁעוֹבֵר מַה שֶּׁעוֹבֵר - לֹא לְהִתְיָאֵשׁ כְּלָל, וְלָזֶה מְרַמֵּז הַ׳כְּלֵי חֶרֶס׳ שֶׁשּׁוֹבְרִין בְּעֵת הִתְקַשְּׁרוּת הַשִּׁדּוּךְ, רָמֵז לַ׳לֵב נִשְׁבָּר׳ שֶׁהָיָה לָהֶם קֹדֶם שֶׁזָּכוּ לְהִתְאַחֵד יַחְדָּיו, כִּי עַד שֶׁזּוֹכֶה אָדָם לִמְצֹא זִוּוּגוֹ - יֵשׁ לוֹ ׳לֵב נִשְׁבָּר׳, וְעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, עַד שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ מַמָּשׁ כְּמוֹ ״חֶרֶס הַנִּשְׁבָּר״, כִּי בָּכָה הַרְבֵּה וּכְבָר חָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל יֵאוּשׁ - ׳מָה יִהְיֶה אִתִּי... אַף אֶחָד לֹא מִסְתַּכֵּל עָלַי... שָׁכְחוּ מִמֶּנִּי׳... וְעַתָּה, כְּשֶׁאָכֵן זָכָה לָזֶה, אֲזַי לוֹקְחִים ׳כְּלֵי חֶרֶס׳ וְשׁוֹבְרִים אוֹתוֹ, מַדּוּעַ? **לְעוֹרֵר אֶת הַחָתָן: עַתָּה יָצָא נִיצוֹץ שֶׁל אֵשׁ מִכְּלֵי הַחֶרֶס - הַמּוֹרֶה עַל הִתְאַחְדוּתְךָ עִם בַּת־זוּגְךָ, אֲבָל תִּזְכֹּר הֵיטֵב שֶׁלְּכָל זֶה זָכִיתָ דַּיְקָא עַל־יְדֵי עִנְיָן שֶׁל ׳כְּלֵי חֶרֶס׳ - שֶׁהָיִיתָ שָׁבוּר ״כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר״, וְלֹא הִתְיָאַשׁ מִן הַתְּפִלָּה, וְסוֹף־כָּל־סוֹף הִגִּיעַ יוֹם יְשׁוּעָתֶךָ!**

וְהַלְמוּד הַזֶּה שַׁיָּךְ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי (תְּהִלִּים נא, יט) **״לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹקִים לֹא תִבְזֶה״** - אִם יֵשׁ לָאָדָם ׳לֵב נִשְׁבָּר׳, זֶה חָשׁוּב מְאֹד מְאֹד אֲצִלּוֹ יִתְבָּרֵךְ! וּכְבָר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת הָרַ״ן, סִימָן מא): **׳לֵב נִשְׁבָּר וְעַצְבוּת אֵינוֹ עִנְיָן אֶחָד כְּלָל׳**; כִּי עַצְבוּת הַיְנוּ אָדָם שֶׁהוּא מְיֻאָשׁ וּמְדֻכָּא, וּמָלֵא בְּמָרָה שְׁחוֹרָה וְכוּ׳, אֲבָל ׳לֵב נִשְׁבָּר׳ הוּא הִשְׁתּוֹקְקוּת נִפְלָא לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְמוֹ דְּאִיתָא שָׁם (סִימָן קלא): **׳סִפֵּר לִי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁפַּעַם אַחַת שָׁאַל אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, מַהוּ הַחִלּוּק שֶׁבֵּין לֵב נִשְׁבָּר לְמָרָה שְׁחוֹרָה. הֵשִׁיב לוֹ: לֵב נִשְׁבָּר הוּא כָּךְ: שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁעוֹמֵד בֵּין הָעוֹלָם יַחֲזִיר פָּנָיו וְיֹאמַר: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם״ וְכוּ׳. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה בְּעַצְמָהּ וּבְתוֹךְ כָּךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם״, בְּהִתְעוֹרְרוּת נִפְלָא וּבִנְשִׁיאַת יָדַיִם בְּהִשְׁתּוֹקְקוּת נִמְרָץ כְּדַרְכּוֹ; וְעַל־כֵּן ׳לֵב נִשְׁבָּר׳ הוּא יָקָר וְחָבִיב מְאֹד לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ** (עַיֵּן בְּסִימָן מא הַנַּ״ל).

וְזֶה עִנְיַן ׳שְׁבִירַת כְּלֵי חֶרֶס׳ בְּעֵת הִתְקַשְּׁרוּת הַשִּׁדּוּךְ, לְעוֹרֵר אֶת הֶחָתָן וְהַכַּלָּה שֶׁהֵם זְכוּ לְהַגִּיעַ לִרְגָעִים אֵלּוּ דַּיְקָא בִּזְכוּת שֶׁהָיָה לֵב נִשְׁבָּר כְּמוֹ חֶרֶס הַנִּשְׁבָּר [וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בִּתְפִלּוֹת הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים (פִּיּוּט ׳וּנְתַנֶּה תֹּקֶף׳): ״אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר וְסוֹפוֹ לֶעָפָר וְכוּ׳ מָשׁוּל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר״], וְאִיתָא בַּמִּשְׁנָה גַּבֵּי הִלְכוֹת טְמֵאָה וְטָהֳרָה (כֵּלִים ב, א): **׳כְּלֵי חֶרֶס, שְׁבִירָתָן הִיא טָהֳרָתָן׳**; כִּי אִם כְּלֵי חֶרֶס נִטְמְאוּ - לֹא מוֹעִילָה לָהֶם טְבִילָה בְּמִקְוֶה, אֶלָּא ״שְׁבִירָתָן הִיא טָהֳרָתָן״ - בָּרֶגַע שֶׁשּׁוֹבְרִין אוֹתָם, נִטְהָרִים! וְאַף אִם אַחַר־כָּךְ מְחַבְּרִים בַּחֲזָרָה - אֵין בְּכָךְ כְּלוּם, וְנִשְׁאֲרוּ טְהוֹרִים... הָעִקָּר שֶׁנִּשְׁבְּרוּ!

אוֹתוֹ דָּבָר לְעִנְיַן ׳שְׁבִירַת צַלַּחַת׳, שֶׁהִנֵּה הֶחָתָן וְהַכַּלָּה הָיוּ בִּבְחִינַת ״חֶרֶס הַנִּשְׁבָּר״, וְהֵם בִּקְּשׁוּ וְהִתְפַּלְּלוּ מָתַי יָבוֹא יוֹם יְשׁוּעָתָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלְלוּ בְּעִנְיַן כְּלֵי חֶרֶס שֶׁנִּשְׁבְּרוּ - שֶׁ״שְׁבִירָתָם הִיא טָהֳרָתָן״, וּמִמֵּילָא הִגִּיעָה הַיְשׁוּעָה, וְעַתָּה בְּעֵת הִתְקַשְּׁרוּתָם יַחְדָּיו - מְעוֹרְרִים אוֹתָם: זִכְרוּ הֵיטֵב מָה הֵבִיא אֶתְכֶם אֶל הַיְשׁוּעָה - כְּלֵי הַחֶרֶס הַשְּׁבוּר, בִּזְכוּת שֶׁהֶחְזַקְתֶּם מַעֲמָד, וּזְכִיתֶם לְהִטָּהֵר עַל־יְדֵי ׳לֵב נִשְׁבָּר׳, וְאַף שֶׁהֱיִיתֶם כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר - לֹא הִתְפַּעַלְתֶּם, זֶה זֶה מַה שֶּׁהֵבִיא לָכֶם אֶת יְשׁוּעַתְכֶם הַשְּׁלֵמָה!

וְכָאָמוּר, אַחַר שְׁבִירַת כְּלֵי הַחֶרֶס - יְכוֹלִים לְחַבְּרוֹ יַחְדָּיו... בְּרֶגַע שֶׁהָיְתָה הַשְּׁבִירָה - קַבֵּל אֶת הַטָּהֳרָה, וּמִמֵּילָא אַדְרַבָּה, עַתָּה יֵהָא הַכֹּל בְּאַחְדוּת הַשְּׁלֵמָה, וְזוֹהִי תַּכְלִית הַטָּהֳרָה; אַשְׁרֵי הַזּוֹג שֶׁזּוֹכִים לָדַעַת מִלְּמוּדִים קְדוֹשִׁים כָּאֵלּוּ, וּמְשִׁימִים לִבָּם לְכָל זֹאת, וְזוֹכְרִים זֹאת הֵיטֵב עַל כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם!

***